

TARTU ÜLICOOLI RAAMATUKOGU

Fond 99

VILBERG, KARA

Inventarimistu

20. saj algus – [1992]

Kara Vilberg (ka Cara Wilberg, a-st 1947 Rikken; 19. nov. 1916 - 8. jaan. 1992),

kunstiajaloolane, etnograaf, Tartu ülikooli kasvandik

Kara Vilberg (Rikken) sündis Tartus dr Martin Vilbergi perekonnas. Alg- ja keskhariduse omandas aastail 1923-1935 Tartu Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Tütarlaste Gümnaasiumis. 1935-1941 õppis ta Tartu ülikooli filosoofiateaduskonnas kunstiajalugu, etnograafiat, Eesti ja Põhjamaade ajalugu ning arheoloogiat. 1942. aastal omandas tööga *Eesti talupoeg kunstis* magister philosophiae kraadi kunstiajaloo alal.

K. Vilberg töötas 1939-1944 Eesti Rahva Muuseumi teenistuses algul ajutise abijõuna, hiljem vanema tehnilise tööjõuna, teadusliku tööjõuna, vanema assistendi ja vanema teadusliku tööjõuna. 1944. aasta märtsist kuni 22. septembrini hooldas K. Vilberg Väätsale (Järvamaal) evakueeritud Eesti Rahva Muuseumi, Tartu Keskarhiivi, Tartu Linnaarhiivi ja Paide linna muuseumi varasid. 1944. aasta detsembrist töötas K. Vilberg Tallinna Riiklikus Kunstimuuseumis esialgu vanema kunsti osakonna juhatajana-restauraatorina, hiljem direktori asetäitjana teaduslikul alal. Aastail 1946-1950 töötas Kara Vilberg ENSV TA Ajaloomuuseumis vanema teadusliku tööjõuna. Seejärel tervise halvenedes asus tööle raamatupidajana Kuurortide Sanatooriumide ja Puhkekodude Eesti Vabariiklikus Valitsuses. 1954. aasta 25. juulist 6. septembrini töötas K. Vilberg Eesti NSV Arhitektuurivalitsuse Teadusliku Restaureerimise Töökojas. 1954. a. septembrist kuni pensionile siirdumiseni 1972. aastal töötas ta Tallinna Paberivabrikus (end. artell *Täht*, kartonaaživabrik *Täht*).

K. Vilberg alustas teaduslikku tegevust ülikoolis õppimise ajal, kui valmisid uurimused etnograafias – *Pärg, Leinavärvid* ja kunstiajalooos baltisaksa kunstnikust Rudolf Julius von zur Mühlenist. Magistritööna valmis 1942. a. uurimus *Eesti talupoeg kunstis*.

K. Vilbergi käsikirjad andis Tartu Ülikooli Raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnale üle kodu-uurija Heino Ross 1980. aastatel. (tulme nr. 1984:16; 1985:47; 1986:10, 26; 1987: 6, 9, 27; 1990:26).

K. Vilbergi fondi väärtuslikuma osa moodustavad prof. Armin Tuulse kunstiajaloo loengute üleskirjutused, uurimus R. J. v. zur Mühlenist ning magistritöö koos illustatsioonidega. Arhiiv sisaldab fotosid Vilbergide perekonnast käesoleva sajandi algusest 1985. aastani ning Eesti Rahva Muuseumi töötajatest 1940. aastate alguses. Nõukogulikku bürokraatiat iseloomustab K. Vilbergi toimik jm dokumendid seoses magistrikraadi ümberatesterimisega.

Arhiivifond töötati läbi 1991. a., 2013. a. lisandus arhiivi 4 uut säilikut.

Sisukord

I	Biograafiline materjal	1
II	Töö muuseumides	2
III	Teaduslik töö	3
IV	Kirjad	5
V	Fotod	6
VI	Hiljem juurde lisatud materjalid	8

Selles inventariniimistus on 9 nummerdatud lehte + sissejuhatus 1 ja sisukord 1 lehel.

Malle Ermel

TÜ Raamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute
osakonna juhataja

Tartus, sept. 2013

I Biograafilised materjalid

- 1 K. Wilbergi autobiograafiad.
1944-1949
27 l.
Eesti ja vene k.
Vt. ka s. 7
- 2 Tuulse, Armin
Kunstiajaloo loeng. Konspekteritud Tartu ülikooli üliõpilane
K. Wilberg.
1. veebr.-18. apr. 1940
33 l.
- 3 K. Wilbergi Tartu ülikooli lõpetamise ajutine tunnistus ja diplom.
1942-1949
2 l.
L. 1 Edgar Kanti ja Julius Marki'i allkiri; 1. 2. A. Koorti allkiri
- 4 K. Wilbergi tööraamat, perekonnaseisu- ja abielutunnistus, taotlused
K. Wilbergi tööleasumiseks Tallinna.
21. nov. 1944-1972
5 dokumenti
- 5 K. Wilbergi iseloomustused töökohtadelt.
7. dets. 1946-12. nov. 1949
5 l.
E. Vende, O. Sepre, A. Karisto allkirjadega
- 6 K. Wilbergi magistritöö ümberatesterimisega seotud dokumendid -
avaldus, tõendid, VAK-i otsused, kandidaadimiinimumi programm üldises
kunstiajaloo.
1945-1949
19 l.
- 7 K. Wilbergi toimik VAK-ile *mag. phil.* kraadi ümberatesterimiseks -
kaadriarvestusleht, iseloomustus, autobiograafia, tõendite koopiad, teaduslike
tööde resümeed, retsensioonid.
1949
60 l.
Vene k.

Säiliku nr.	Kirje
8	K. Wilbergi autasud: 1. Medal ja tunnistus <i>За доблестный и самоотверженный труд в период Великой отечественной войны</i> 2. Koondise <i>Eesti Paberitööstus</i> aukiri. 15. juuni 1946-7. juuni 1972 2 l. ja medal
9	K. Wilbergi isa Martin Wilbergi ja vanaema Katarina Wilbergi surma-kuulutused ja nekroloogid ajalehtedes <i>Postimees</i> , <i>Tõe Häääl</i> ja <i>Eesti Naine</i> . 28. okt. 1932-1934 3 ajalehte ja lõigend
10	K. Wilbergi sugulaste matuste laululehed. 1932-1941 6 l.
11	Ross, H. Perekond Vilbergi genealoogia. Käsi- ja masinakiri. Sept.-nov. 1986 20 l.

II Töö muuseumides

12	K. Wilbergi teenistuskäiku Eesti Rahva Muuseumis kajastavad dokumendid. Kokkuköidetud toimik. 1. nov. 1940-26. nov. 1949 33 dokumenti
13	Dokumendid Eesti Rahva Muuseumi ja Tartu Linnaarhiivi Väätsale evakueeritud varade kohta. Sept. 1944-nov. 1949 5 l.
14	Eesti Rahva Muuseumi ja Eesti Riikliku Kunstimuuseumi tööplaanid. 1945 2 l.
15	K. Wilbergi korraldatud Kristjan Raua mälestusnäituse avamise kutse ja kõnede tekstid. Trükis ja masinakiri. 1.-16. juuni 1946 37 l.
16	K. Wilbergi koostatud nimekiri Kristjan Raua illustratsioonidest <i>Kalevipoja</i> teemadel. 1946 2 l.

Säiliku nr.	Kirje
17	K. Wilbergi töömaterjalid TA Ajaloomuuseumis. Käsi- ja masinakiri. 1947-1949 13 l.

III Teaduslik töö

- 18 K. Wilbergi märkmed [loengu konspekt] setu rahvarõivastest, etnograafia historiograafiast, rahvapärasest ornamendist, graafilistest tehnikatest.
29. jaan. 1938-8. apr. 1941
29 l.
- 19 Wilberg, K.
Pärg. Uurimuse sisukord, kokkuvõte, retsensioonid.
1936-1949
15 l.
Eesti ja vene k.
- 20 Wilberg, K.
Leinavärvid eesti etnograafias. Uurimus, kriitilised märkused ja retsensioonid. Masina- ja käsikiri.
1939-1949
40 l.
Eesti ja vene k.
- 21 Wilberg, K.
Kogutud materjal R. v. zur Mühleni kohta. Väljakirjutised, dokumentide ära kirjad, teoste nimestikud ja fotod.
1940
151 l. + 38 fotot
Eesti ja saksa k.
Vt. ka kirjad s. 37, 38.
- 22 Wilberg, K.
Maalikunstnik baltlane Rudolf Julius von zur Mühlen 1845-1913. Kunstiajaloo ülemastme semestritöö Tartu ülikoolis.
II semester 1940
53 l.
End.: F 55, nim. 6.
- 23 Wilberg, K.
Uurimuse *Maalikunstnik baltlane R. J. von zur Mühlen 1845-1913* kokkuvõte ja kriitilised märkused.
1940-1949
5 l.

Säiliku nr.	Kirje
24	<p>Wilberg, K. Väljakirjutisi ja biograafilisi märkmeid baltisaksa kunstnike kohta. 1940 23 l. Eesti ja saksa k.</p>
25	<p>K. Wilbergi koostatud kartoteek ja nimekirjad eesti talupoega kujutavatest kunstiteostest. 1940-1946 276 kaarti ja 17 l.</p>
26	<p>Wilberg, K. Eesti talupoeg kunstis. Magistritöö. Masinakiri. 1942 234 l., 156 fotot End.: Mscr. 1252 a, b; sama Diss. Trt. 285669</p>
27	<p>Wilberg, K. Eesti talupoeg kunstis. Resümeed. Käsi- ja masinakiri. 1942 59 l. Eesti ja vene k. End.: Mscr. 1251; l. 38-49</p>
28	<p>Wilberg, K. Eesti talupoeg kunstis : retsensioonid. Käsi- ja masinakiri. 1942-1949 52 l. Eesti ja vene k.</p>
29	<p>Wilberg, K. Eesti talurahva majanduselu XIX sajandil. Masinakiri. 1941 4 l.</p>
30	<p>Wilberg, K. Aruanded ja märkmed seoses Tallinna kindlustuste uurimisega. 1942-1949 52 l. Eesti ja vene k.</p>
31	<p>Wilberg, K. Väljakirjutused, vaatlusandmed, skeemid, märkmed Tallinna kindlustustest seoses nende restaureerimisega. 1948-1954 150 l.</p>

Säiliku nr.	Kirje
32	Kunstialaste artiklite väljalõiked ajalehtedest <i>Revaler Zeitung</i> , <i>Eesti Sõna</i> , <i>Postimees</i> . 1939-1946 7 lõigendit
33	Raud, Kristjan Kunst Eesti käsitöös. <i>Linda</i> , 1903, nr. 34, lk. 672. Masinakirjaline koopia. 4 l.
34	Impressionistide – Matisse, Gauguin, Renoir, van Gogh, Denis, Cezanne - teoste värvitrukis reproduktsioonid. 7 l.
35	Программа курса истории эстонского искусства ja V. Vaga kaaskiri K. Wilbergile. Nov. 1949 13 l. Vene ja eesti k. L. 13 V. Vaga allkirjaga.

IV Kirjad

- 36 Põllu, I.
1 kiri K. Wilbergile.
26. jaan. 1970
1 l.
- 37 Academie der bildenden Künste, Academie Royale des Beaux Arts,
Pieminekju Valde
3 kirja K. Wilbergile andmetega R. v. zur Mühleni kohta.
Dresden, Antwerpen, Riia, 18. dets. 1939-2. apr. 1940
3 l.
Saksa ja prantsuse k.
- 38 Gmelin, W., Mauritz, K., Paldrock, A.
4 kirja K. Wilbergile andmetega R. v. zur Mühleni kohta.
Issing b.Landsberg, München, Tallinn, 23. nov. 1939-13. aug. 1940
5 l.
Eesti ja saksa k.
- 39 Webermann, Otto
Kiri K. Wilbergile eesti talupojaaineliste kunstiteoste kohta.
18. märts 1943
1 l.

Säiliku nr.	Kirje
-------------	-------

V Fotod

- 40 K. Wilberg
1924-1935
6 fotot
- 41 K. Wilbergi perekond: vanemad, vennad
1924-1935
16 fotot ja 2 dubl.
- 42 Fotod K. Wilbergi kodust Tartus Päeva t. 3 ja Tallinnas P. Süda 3-4
[1930]-1945
9 fotot
- 43 Dr. Wilbergi perekond suvekodus Elvas.
1922-1923
6 fotot
- 44 Fotod dr. Martin Wilbergi matustest.
30. okt. 1932
14 fotot ja 5 dubl.
- 45 Fotod Ina Wilbergi leinatalitusest Tallinnas P. Süda 3-4 ja matustest
Tartus; perekonna hauaplats.
29. apr. 1958, 1959
10 fotot ja 2 dubl.
- 46 Fotod K. Wilbergi perekonnast: abikaasast, tütre ja tütre matustest; maja
ehitamisest, koosviibimistest TA Tööstusprobleemide Instituudi töötajatega.
1947-1952
20 fotot + 1 dubl.
- 47 K. Wilbergi ema Ina Wilbergi (sünd. Pöder) vanaema, vanemad, õde ja vend
perekondadega.
1910-1923
21 fotot
- 48 K. Wilbergi ema õe Olga Jürissoni perekond.
20. saj. algus - 1961
21 fotot
- 49 K. Wilbergi ema õe O. Jürissoni matused Põltsamaal.
1970
7 fotot

Säiliku nr.	Kirje
50	K. Wilbergi emapoolne sugulane Max Mittri poegadega. 20. saj. algus 4 fotot
51	K. Wilbergi emapoolsed sugulased Anna ja Elisabeth Mittri perekondadega. [1925] 2 fotot
52	K. Wilbergi perekonna tuttavad. 20. saj. algus - 1985 14 fotot Foto 1: Pilstvere kiriku organist; foto2: viimase keisrinna ihuarst Elmar Fischer.
53	K. Wilbergi USA-s ja Saksamaal elavad sugulased ja tuttavad. 1956-1985 26 fotot ja lõigend L. 20: väljalõige Pennsylvania ajalehest Kadi Wilbergi kohta.
54	K. Wilbergi Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Gümnaasiumi kaasilistlaste portreed. 1935 25 fotot Foto Lui Kriisa
55	K. Wilberg korp! Filiae Patriae kaaslastega ning EÜS <i>Põhjala</i> liikmetega. 1939 2 fotot Foto O. Karmet
56	K. Wilberg kolleegidega Eesti Rahva Muuseumis Raadil. Raadi loss. 1943-1944 14 fotot ja 1 dubl.
57	K. Wilbergi kolleegid Eesti Rahva Muuseumist. 1941-1945 4 fotot
58	K. Wilberg kolleegidega kütte varumisel Eesti Rahva Muuseumi jaoks 1943 10 fotot
59	Fotod Eesti Rahva Muuseumi avamiselt Veski tn. 32 8. nov. 1945 4 fotot

Säiliku nr.	Kirje
60	K. Wilberg kolleegidega arheoloogilistel kaevamistel Dominiiklaste kloostri ja kolleegidega artellis <i>Täht</i> . 1954-1959 5 fotot
61	Wilberg, Fr. (dr. Martin Wilbergi isa vend) Paide kesklinn. Akvarell. 1956 1 foto Fotokoopia
62	Eesti Rahva Muuseumi ekspositsioon, hoidlad, arhiiv, kartoteegid, gaasikamber. 1943 21 fotot Fotod on ERM-i fotokogu dublikaadid.

VI Hiljem juurde lisatud materjalid

- 63 K. Wilbergi õpinguid ja teenistuskäiku kajastavad dokumendid. Originaalid ja koopiad. Masinakirjas.
1942-1959
9 l.
Eesti, vene ja saksa k.
- 64 Ross, Heino
Perekond Wilberg. Põltsamaa. Heino Rossi genealoogilised märkmed. Käsi- ja masinakirjas, trükitud.
1986
1 mapp
- 65 Ross, Heino
Cara Wilberg-Rikken :[kohtumised Cara Wilbergiga]. Masinakirjas.
[Pärast 1992]
3 l.
- 66 Wilberg, K.
Eesti talupoeg kunstis. Heino Rossi koostatud väljavõte Cara Wilberg-Rikkeni magistritööst, H. Rossi märkmetega. Käsi- ja masinakirjas.
18. sept. 1980
67 l.

Sellesse inventariniimistusse on kantud 66 (kuuskümmend kuus) säilikut numbritega 1-66.

Fondi korrastas ja nimistu koostas van. raamatukoguhoidja K. Tammur 1991. a. ning täiendas T. Šahhovskaja 2013. a.

Tartus, juuni 2013